

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznauila (inserati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 212.

V Ljubljani, v ponedeljek 15. septembra 1884.

Letnik XII.

Nekdaj — sedaj.

Kaj doživel sem na svetu?

Bog se vsmilj, kaj se godi!

Kje so časi, ko se je katoličan mimo znamenja Križanega gredoč se spoštljivo odkril, ter o Marijnem zvonjenju klobuk z glave snel ter molil? Kako je vendar sedaj vse drugače! Sprememba se ni vršila, rekel bi, kar čez noč, temveč prav sčasoma in polagoma, za to zvršila se je pa tudi tem temeljiteje. Naši očetje odkrivali so se še pri znamenjih, sedanjí svet jih že puli iz tal, razbija in v blato pomandra, in če pojde to v tem razmerju naprej, bodo naši otroci po židovskem liberalizmu izgojeni, ki je, žal da, tudi že med Slovenci prvi pri izgoji mladine priznanje dobil, pljuvali v obraz križanim podobam našega odrešenja. Nova éra, ktere ustvaritelji smejo se po vsi pravici židje imenovati, pričela je svoje delo na sličen način, kakor ga sedaj poskušajo anarhisti — spodaj namreč pri korenini. Nova éra jela je svoj brezverski nauk oznanjevati ljudstvu, ter ga je po mogočnosti podpirala s tem, da je jela smešiti svete običaje katoliške cerkve in njene služabnike, katoliško duhovstvo. Dokler je duhovščina pri narodu vživala zaupanje in spoštovanje sploh, kakor ga danes še uživa pri pametnih ljudeh, kterih nista še okužila liberalizem in šnops, je bil narod tudi ves drugače junaški v nravnem oziru kakor pa je sedaj. Nova éra obetala mu je luč omike, in priznati moramo, da mu jo je tudi prižgala špiritovo, mračno namreč, ktera sedaj blede razsvetljuje z malimi izjemami skoraj da ves naš narod, moške in ženske, otroke in odrastle, hlapce in dekle, pastirje in gospodarje.

Ta špiritova luč, po domače tudi šnops imenovana, razsvetljuje sedaj naš narod in ga svetu razkazuje od njegove najgrje strani, od strani surovosti. Nekdaj tega ni bilo! Dokler je pri kmetski mladini glas njegovega dušnega pastirja kaj veljal, dokler mu je bil duhovnik še gospod in ne „far“, kar je tudi izrodek nove ére, če tudi že jako stara beseda, ktero so naši pisatelji že v prejšnjih stotetjih rabili, toda ne za psovko, kar je ona dandanes, tako dolgo je narod nagoto svoje surovosti

tudi skrbno zakrival, kakor še dandanes zakriva nagoto telesa, kajti duhovniki učili so ga tako, on jih je poslušal, ubogal in dobro se mu je godilo.

Prišel pa je čas, ko so jeli učeni in neučeni pisati in ustno oznanjevati nov evangelij po deželi in po mestu, ki se je pričenal z besedami: „Ni Boga in človek nima duše“, končal pa navadno: „Ne poslušajte farjev, njim gré le za biro in ne za vero“. Narod je ta nauk, ki je mnogo hujši, nevarnejši in veliko bolj strupen, kakor je bil svoje dni oni, ki sta ga učila Luter Martin in Jurij Kobila, s posebno slastjo srkal in povžival. Postarni in pametni možje so z glavami zmajevali in zdihovali: Moj Bog, moj Bog, kaj bo, če pojde tako naprej! Žalibog, da je tisto liberalno seme padlo na tako dobra, tako rodovitna tla, iz kterih je takoj kaliti začelo in sedaj dozorel je sad, kakoršnega so se konservativni razumniki že tedaj nadjali. Kmetiški ljudje, oziroma pijani fantalini jeli so se zabavati z bogoskranskimi deli, da si dolgčas prikrajšujejo, da svojo moč svetu razkazujejo. In zakaj delajo tako? Zato, ker so jih novoérni gospodje naučili, da ni Boga, da ni neumrjoče duše, da po smrti je vsega konec ter ni povračila dobrega in hudega, da so si farji vse to le zmislili, da jim je laglje mogoče čez narod gospodovati, da si laglje svoje žepe polnijo, in še mnogo drugega enakega.

Česa pa naj se srborit in po šnopsu omamljen kmetiški fant še boji, kedar je v slovenskih knjigah čital črno na belem, da ni Boga in ne hudiča? Morda okrajnega ali deželnega sodnika?! Kaj še! Kaj mu pa tudi zamore storiti? Ga v ječo obsoditi? I kaj zato? Hrano ima boljše, kakor domá; če kaj dela, ima še zaslužek zraven. Z dandanašnjim pitalnicami jih bodo pač malo vkrotili, še manj pa poboljšali. Nekdaj bali so se mladi ljudje vse drugače svetne gosposke, kjer so za hudobijo in surovost plačilo dobili, kakoršno se jim je spodobilo, in ni še novošegna humaniteta toliko srca in usmiljenja imela za — hudodelce. Pa to bodi le memogredé rečeno. Glavna reč je brezvernost, ktero je liberalizem z vsem mogočim trudom učil in raširjal. Seme je v dobro zemljo palo in stoteren sad obrodilo.

Tisti slovenski pismarji, ki so naš narod nekako pred 10—12 leti na ta način podučevali, hoteč ga osrečiti z moderno omiko, smejo pač ponosni biti na-se in na svoje učence, ker so jih v njihovih najslajših nadah še prekosili. Oni sedaj njihov nauk irvršujejo tako, kakor se tistim pismarjem še sanjalo ni in zatoraj smejo povsem zadovoljni biti! Čudimo se le temu, da nekterim tistih liberalnih apostelnov še dandanes, ko brezverstvo tako rekoč že njim samim za hrbotom dinamit pripravlja, s kterim jih požene v črni grob (na uni svet ne rečemo, ker nanj ne verujejo), da se polasti njihovega premoženja, ne pade debela deska spred oči!

Še lansko leto je najstareji dnevnik tako spodbudljivo pripovedoval, kako sta se po trudnem lovu v sobi vsedla lovec in lovski pes ter „drug družega gledala in oba eno misel imela: Da med njima ni najmanjšega razločka!“ Listu res gratuliramo k taki pasji omiki! Še dandanes isti list, ki se obnaša kot zastopnik slovenskega katoliškega ljudstva ter oholo zatrduje, „da je ves narod za njim“, duhovščino zasramuje in obrekuje ter ji vse mogoče in nemogoče podtika, če noče v njegov rog trobiti (glej volitev na Notranjskem, ravno tako lanske volitve).

Še dandanes se konservativni duhovščini očita, kakor bi na političnem polju narod begala s frazo, da je vera v nevarnosti! kakor se je konec avgusta nekdo iz Gorice v nekem slovenskem dnevniku zopet oglašil. Res slepota naših liberalcev je prav egiptovska. Deset nesreč si je tam sledilo, ena hujša kot druga, in vendar kralj in njegov svet ni spregledal; tako se brezvernost dandanes zadosti očitno razodeva, dan na dan njihovo hudobno seme hujši sad rodi, in vendar namesto spregledati naprej rijejo, rujejo in spodkopavajo stebre krščanskega življenja. Če jih pa nesrečni bralci vbogajo ter žalostni sad brezverstva rodijo, takrat se hinavci vstopijo na desno ter moško, bolj kot vsi drugi, zabavljajo čez surovost našega ljudstva ter krokodilove solze pretakajo, da je ni omike med narodom. Ubogo ljudstvo, če se boš po liberalcih razsvitljevati dajalo, le temo časno in večno boš našlo.

LISTEK.

Ivan Kacjanar.

Spisal J. Steklasa.

(Konec.)

Precej po nesrečni bitki pri Oseku poslal je kralj Ferdinand svoje poslanstvo na Hrvatsko, a na čelu mu vrednega Nikola Jurišića, kterega je imenoval tudi za glavnega zapovednika svoji vojski mesto Kacjanarja. Ferdinand je dobro vedel, kaj nameravajo Hrvatje ter jim je zato po njihovi želji hotel izpolniti vse, kar bodo zahtevali, a Jurišić je imel biti pri vseh teh dogovorih posrednik. Glavno vprašanje je bilo o imenovanju bana, kterega Hrvati že več časa niso imeli. To željo jim kralj Ferdinand prav rad izpolni, ter jim dá za bana Petra Keglevića in Tomaža Nadaždija. Ali večina plemstva ni bila ž njima zadovoljna ter je na gozdanskem zboru sklenila, da noče priznati od Ferdinanda postavljenega bana Nadažda, kajti da jim je on sovražen. Ravno tako so se tudi Slavonci pobunili proti svojemu banu

Kegleviću. To vse pa je šlo v prilog Kacjanarju, ter je vsled tega precej zapovedal sodniku in mestnemu svetu v Zagrebu, da naj ne pripoznata obeh banov in naj ne pustita njih ljudi v mesto. Tudi kraljeve davkarje je prepodil Kacjanar, kajti on je potreboval denarja za svojo vojsko, ki se je vedno bolj množila. Bana opominjata Ferdinanda, naj pošlje nena doma iz svojih dežel nekoliko konjikov in pešcev s potrebnim denarjem, drugač je vse izgubljeno. Ker je pa Ferdinand bil v vedni denarni zadregi, ni mogel te želje izpolniti, nego je rajše, če tudi nerad, sklenil mir s svojim sovražnikom Zapoljo (24. febr. 1538). Po tem miru je ostal on gospodar Hrvatske, Slavonije in tistega dela Ogerske, kojega je bil poseдел, Zapolja pa se je zadovoljil z ostalim delom.

Kacjanar se je mnogo oslanjal na Zapoljo, zatoraj ga je ta mir osupnil. Pa tudi ostali hrvatski zarotniki so bili iznenadeni in zveza njihova je vsled tega razpala, kajti vsak se je hotel na lep način izobčiti iz te zarote in zopet sprijazniti se s kraljem Ferdinandom. Vendar Kacjanarju je bila vsaka nada odvezeta. Že poprej ni imel nobenega upanja, da ga kralj pomilosti, zdaj pa še manj, ko

vé, kaj je nameraval. Vsi Ferdinandovi privrženci pa so ga zdaj držali za odpadnika in izdajaleca. Nazaj ni mogel več, moral je tedaj naprej, kakor je začel. Na Hrvatskem ni imel nobene nade več, zato je hotel na Turškem svojo srečo poskusiti, saj je bil že poprej poznan Turkom kot prijatelj Zapoljin in zdaj se je začel dogovarjati z Belgradskim pašo Mahomedom, da bi postal odpadnik in turški general. Tudi na Kranjskem se je zvedelo, kaj misli Kacjanar, ter so zato stanovi pisali l. 1539 Ferdinandu, da je zdaj očitno, da je Kacjanarjevo delovanje za zemlje in prebivalce kraljeve škodljivo, in da so njegove stvari tako daleč prišle, da je namenil zemlje in podložne kraljeve napasti in se s Turkom zvezati. Vsled tega zapové Ferdinand Kacjanarjeve gradove zapleniti. Ali le-ta se je skušal opravičiti pri kraljevem poverjeniku, da njegova zveza s Turki nima drugega namena, nego da ohrani kralju neke mejne trdnjave. Ali vsaki dokaz je bil zdaj zastoj. Kralj ga je razglasil za izdajaleca in sovražnika, ter ga oropal vseh njegovih posestev; vrh tega so ga zapustili tudi vsi nekdanji prijatelji. Zdaj si ni mogel več pomagati; sklenil je zadnji korak: zaupati se popolnem Turkom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 15. sept.

Notranje dežele.

Goriški Lahi jeli so zopet svojo omiko kazati s tem, da noči, kedar poštene ljudje spé, za to porablajo, da ometujejo slovenske napise z blatom in jih očerkavajo s črnilom. Žalostno je tako mesto, kakor je Gorica, da policija nima ali toliko volje ali toliko moči, da bi fantalinsko, za mesto sramotivno početje vstavila. Sicer imajo pa Goriški Slovenci jako lepo priložnost tako ometovanje in onesnaženje slovenskih napisov po svoje zdatno odškodovati. Vsi naj gredo namreč po potrebno blago k tistim slovenskim trgovcem, ktere Lahi preganjajo in taki bodo menda skoraj vsi do malega, Lahe in Furlane naj pa pri miru pusté. Saj ni potreba z dragimi novci laške oholosti rediti, ktera Slovincem povsod po svoji prevzetnosti in nestrpljivosti tako do grla preseda. Naši trgovci so tudi potrebni podpore vsaj v ravno taki meri, kakor Lahi, če ne še mnogo več. Zraven tega jim gré nekoliko odškodnine za tako sramotenje. Svojih ljudi se držimo in kmalo se nam mora tudi v Gorici na bolje obrniti. „Svoji k svojim“, to geslo moral bi vsak Slovenec v svoji hiši na steni in vsaka slovenska gospodinja v kuhinji zapisano imeti, da bi se vselej po njem ravnala, kedar bi ji bilo česarkoli potreba.

„Slovenec“ je že večkrat imel priložnost povdarjati, da največa napaka, ki jo je **Taafejevo ministerstvo** v oziru na izvršitev papirnaté enakopravnosti imelo je ta, da je svoje nasprotnike po načelniških službah ohranilo. Kako malo taki sedanjo vladu podpirajo, kaže nam dogodek nedavno v štajarskem deželnem zboru, ko je poslanec baron Hackelberg iz osebne mržnje po Taafejevi vladi in pozneji tudi po Taafejevi osobi vdrihal, kar se je dalo. Baron Kúbeck je vse to poslušal ter se mu ni zdelo truda vredno, za grofa Taafeja svojega vrhovnega načelnika, le z eno besedico potegniti se. Naj si kdo misli kar hoče, nam se tako dozdeva, da je vsakega poštenjaka dolžnost za svojega gospodarja potegniti se, kedar ga dolgi jeziki napadajo. Baron Kúbeck tega ni storil, in za plačilo ga bo grof Taafe v svoji neskončni potrpežljivosti zaradi tega morda še povišal na kako boljše mesto, kakor je Graško namestništvo. Da bi si bil Taafe v teku teh petih let, od kar sedi na predsedniškem stolu, zbral možé njemu vdane, koliko manj sitnosti bi zlasti mi Slovenci imeli, ki smo v raznih zadevah od štajarskih gospodov mnogo krat odvisni.

V čem se loči **Slovan** od **liberalnega Nemca** v političnem življenju? V marsičem, kajti različni ste si ti dve narodnosti, kakor noč in dan, poglavitna razlika, ki je med njima in to Slovanu na slavo, naj že bo ta Čeh, Poljak, Rusin, Slovenec, Hrvat ali Srb, je njegova zvestoba do cesarske hiše, zvestoba do avstrijske države. Te krepkosti, ki se v slovanskem vencu neizrečeno lepo leskeče, liberalni Nemec ne pozna! Zadosti smoj jih in njihove burke že naznačili našim čitateljem po prejšnjih člankih v političnem pregledu, da jim bo lahko mogoče danes popolnoma pritrditi nam, ako se predržnemo javno trditi, da je Slovan cesarju in državi zvest, o liberalnem Nemcu se pa kaj tacega ne dá reči. Slovan se vpira po svoji moči neugodnim razmeram, neprijubljeni nemški mu vladi, ali preko črno-rumenih ograj se Slovan ni še nikdar oziral. Nemci se s tem ne morejo pohvaliti. Oni imajo vladu, ki ima sicer priimek, da je Slovanom prijazna, žal da Slovani to prijaznost tako

malo čutimo, ker je je $\frac{9}{10}$ nemške in le $\frac{1}{10}$ slovanske in to devetdeset odstotkov nemško sedanjo avstrijsko vladu liberalni Nemci pisano gledajo in ji z Bismarckom žugajo, ker je za 10 odstotkov slovanska. Slovani kaj tacega niso nikdar delali, ko so bile vlade, ktere so nas krepko in trdo za grlo držale. Zvijali smo se in grčali, konečno pa smo le potrpežljivo, samo da ne oskrunimo državne zvestobe. Saj Vam je še v spominu govor poljskega grofa Dzieduszyckiego! Taistega liberalni Nemci sedaj preobračajo na vse strani, da bi kje kako državno izdajalstvo v njem zasledili in na račun taistega Poljakom nelojalnost očitajo in še vse drugo, kar si človek le misliti zamore. Tisti govor je tako pošten, da ga sme vsak Slovan, ki je svojemu cesarju iz cellega srca vdan, vedno in tudi ob polunoči, kdor bo najbolj zaspan, podpisati, kajti čista ljubezen oprta na zvestobo do Avstrije odseva iz njega. Poljaki so opustili nekdanje sanje in so se oprijeli resnobno sedanjosti. Oni žele svojo deželo srečno, Avstrijo pa z njo vred mogočno videti in to je tudi naša želja, zaradi tega smo pa tudi in ostanemo vedno zvesti in cesarju vdani Slovani.

Vnanje države.

Danes popoldne, t. j. 15. t. m., podali so si roke **trije cesarji** na rusko-poljski zemlji in tudi trije jako važni kanclerji poklonili so se drug drugemu, ne morda iz tega namena, da bi skušali drug drugega prekaniti, kakor se to pri diplomatičnih shodih tako navadno godi, temveč ššli so se, da med seboj določijo skupno postopanje za bodočnost, po kateri se vsa Evropa s skrbjo ozira. Nemški državni kancler je še celó svojega sina grofa Herberta s seboj vzel, kar nekteri zopet smatrajo za znamenje, da bodo imeli dogovori pomen, ki se bo tako daleč v bodočnost raztezal, da ga Bismark sam ne misli preživeti. Da bo pa vendar-le pri Nemcih po Bismarkovi smrti še kdo tukaj, ki bo vedel, o čem je bilo govorjenje in kako, vzel je Bismark svojega sina, ki ga bo znabiti tudi v državni službi nasledoval, s seboj. Saj je tudi na kmetih tako. Če gredo stari možje kake mejnike določevati ali kako važno pogodbo sklepati, vselej eden ali drugi ali svojega sina ali pa kakega drugega mlajšega s seboj vzame, na kterega se pozneje vse sklicuje in postane včasih še celó tako imeniten, da se pri poznejih preprih, ki dostokrat čez leta in leta nastanejo, še celó gosposka nanj opira. Tukaj toraj vidimo, da je državno življenje podobno domačemu v gospodarskih razmerah. O čem da se bodo na Ruskem razgovarjali, povedali smo deloma že pred nekoliko dnevi, deloma pa še bomo.

Nihilisti poslali so iz Nemškega v Varšavo enega svojih tovarišev. Ko se je ta blizo Krakovega pripeljal, se je vstrelil. Zadel se ni do smrti in so ga iz kolodvora v bolnišnico prepeljali. Ondi je nesrečnež povedal, da so ga nihilisti v Varšavo poslali, da bi nek napad izvršil. Ker pa tega neče storiti, umoril je rajši samega sebe, ker bi sicer tako nihilistom ne odšel.

Neapelj, najznameniteje mesto južne in vrazarstvu nad vse vdane Italije, svoje gibčnosti v trgovinskem oziru, vsled neznansko razširjajoče se ondašnje kolere, ni skoraj nič izgubil. Telegrami, če tudi so z groznimi številkami napolnjeni, vendar-le prej še premalo povejo mrličev in obolelih, kakor pa preveč, ker posebno revežev mnogo zakopljejo, da gosposka o njih niti ne zvé ne, da so pomrli. Obraz mesta ni prav nič drugačen kakor je bil. Taiste umazane ulice, polne nesnage in odpadkov, najde popotnik ondi, kakor jih je videl že pred leti, ako se je slučajno ondi mudil. Prav nič se ni še za snažnost storilo, da bi se tako vsaj po tej strani ko-

leri silno ugodno stališče nekoliko spodbilo. Kanalizacija je taka, da se Bog usmili, in toraj pač ni čuda, da je kolera tako rapidno naraščala se, kakor smo v telegramih in v političnem pregledu poročali. Dragina je pa tolika nastala, da skoraj ni mesta, ki bi z Neapeljnom konkurirati zamoglo. Čujte, da kilogram mesa veljá 4 lire, kar je po našem 1 gld. 80 kr. Limone so po 10 kr. Iz tega je pač razvidno, da si reveži ne morejo kake krepke hrane privoščiti, kakor z oljem zabeljene makarone in za pijačo morajo se posluževati slabe vode, ktere si še z limonami ne morejo popraviti, ker so jim predrage.

Gordon je zopet pisal. On pravi, da je Mahdi z 14.000 možmi v južnem Kordofanu in čaka. Chartum je popolnoma v varnosti, če tudi ga nekaj Mahdijevih ljudi oblega. V kratkem poslal bo pa Mahdi 4000 ljudi s topničarji oblegajočim na pomoč.

Radoveden časnika podal se je Ferry-ja spravevat, ali je res ali ne, da je **Kitaj** Francozom vojsko napovedal, kar zlasti angleški časniki z debelimi črkami prinašajo. Jules Ferry, francoski ministerski predsednik, je pa rekel: „Nikari ne verjamite neslanemu besedovanju po angleških listih, kterim je vse na tem ležeče, da bi staro sovraštvo med Francozi in Angleži zopet na dan spravili. Francoska ne živi niti z Angleško, niti s Kitajsko v sovraštvu, ter Kitajcem tudi vojske ne bo napovedovala, dokler bom jaz načelnik vladi. Admiral Courbet je le storil, kar mu je veljevala čast francoskega naroda in kar bi bil vsak drug zaveden francoski general tudi storil. Kitaj obnašal se je verolomno proti nam gledé Tientsinske pogodbe in nam je odrekel naravnost vsako odškodnino. Kaj nam te toraj drugega ostajalo, kakor da smo se postavili, kakor se nam je spodobilo? V tem smislu ima admiral svoja naročila, ki bo še vse izpeljal in se bo še po celi Evropi o njem govorilo, vendar pa ne more nikdo trditi, da bi bili s Kitajci v vojsko zapleteni. Kitaj pač dobro vse to sprevidi in je tiho, ker sprevidi, da imamo mi prav. Vojske nam Kitaj ne bode napovedal, ker pač dobro vé, kako bi se zanj izšla; tolikošne odgovornosti si pa kitajska vlada neče na glavo nakopavati. Pri Fu-Čevu je francoska mornarica pokazala, kaj da zna, in ji je ondašnji dogodek na veliko čast, kajti kitajski vojni parniki so vseskozi oklopnice, ki so se v Evropi napravile, ter imajo na sebi težke in izvrstne topove.“

O **Tonkinu** izrazil se je francoski prvi minister Ferry tako, da je ta dežela še mnogo več vredna, kakor pa dvakrat toliko žrtev, kolikor jih je na francoski strani ondi padlo. Tonkinska dežela je lepa, rodovitna in silno bogata, ter bo v bodočnost Francozom veliko dohodkov prinašala. Francoska pa bode tjekaj odpošiljala svoje izdelke, za ktere ji v Evropi tal zmanjkuje in francoska obrtnija bo zopet iz novega oživila. Bombaževina je že na poti v Tonkin. Nalašč za to odbrana komisija preiskuje rudarstvo in premogove žile. Francoska, ako je hotla živeti in se obdržati na stališču, ktero zavzema, morala je svoje oči obračati na kolonijalno politiko, brez ktere dandanes tudi najboljša in najtrdnjša država pri tolikošni preprodukciji mora na kant priti! Le poglejte Nemce, kako si prizadevajo z ustanovitvijo druge kolonijalne države v Afriki, kjer imajo že polne roke posla! Gorje bi nam bilo, ko bi se ne bili o pravem času ozrli v Tonkin, kriza ki je republiki v narodno-gospodarskem oziru žugala, ne bila bi več dolgo izostala in prevrat bi bil gotov. S pridobljenjem Tonkina, si je Francoska za mnogo stoletij opomogla in se bo vsled tega v obrtniškem oziru zopet na noge postavila.

Izvirni dopisi.

Iz Polja, 12. sept. Za gostilničarje je po našem kraju od dne do dne slabše, in to morda ne zaradi tega, ker so ljudje bolj varčni postali, temveč, ker so jeli vino taki ljudje točiti, ki nimajo patenta za to in toraj c. k. državni zaklad goljufajo. V Zaloškem davčnem odseku naročila sta si dva gospodarja vina, prvi več ko 300, drugi pa čez 400 vedre in sta vsega po tistem poprodala. Žalostno je res, da se dandanes take reči godé, še bolj žalostno pa je, da naš župan, kterega je lansko leto presviti cesar s srebrnim križcem za zasluge odičil proti takemu lopovstvu in državni goljufiji nič ne stori. Njegova dolžnost bi bila tako sleparstvo c. k. oblasti naznaniti, če si ga še sam kaznovati ne upa, ali ne more, ter tako svoje sosede postavno škode braniti. Pri takih točarjih se vino po 24 kr. cele noči toči, kjer pivci židane volje noči prepojo in preplešejo, da se daleč na okoli razlega, po vrhu se pa še pravim gostilničarjem, ki dac in patent plačujejo, grdo in zabavljivo posmehuje rekoč: „kaj ste pa tako neumni, da plačujete, saj se tako tudi lahko toči!“ Vse pri tožbe proti takemu ravnanju pri c. k. okrajnem glavarstvu in finančnem ravnateljstvu nič ne pomagajo ker se povabljené priče ne prisilijo s prisego, da bi resnico govorile in toraj gosposki v obraz lažejo, doma se pa potem nam drugim krčmarjem

Med vsemi njegovimi nekdanjimi prijatelji je občeval Kacjanar še edino z Nikolo Zrinskim, ali tudi ta ni bil več njegov privrženec. Bal se je namreč kralja ter je sklenil, samo da se z njim pomiri, žrtvovati svojega poprejšnjega zaveznika. Zato je prišel kot gost k njemu v grad Kostanjico z izgovorom, da se mora z njim sporazumeti o važnih stvareh. Ker se je znal dobro bliniti, ni slutil Kacjanar nič slabega. Ko sta bila 25. oktobra 1538 skupaj pri kosilu in se prijazno razgovarjala, zabode mu Zrinski iznenada v prsi meč, kterega je imel skritega pod plaščem. Ranjeni Kacjanar plane po konci ter začne svoje ljudi na pomoč klicati, ali zdaj prileti v sobo grofov služabnik ter ga pobije na tla s turško sekuro. Potem mu odrobijo glavo, ktero so pozneje Ferdinandu na Dunaj poslali, njegovo truplo pa so vrgli skoz okno v obzidni jarek. Ferdinand pa ni hotel videti glave Kacjanarjeve, svojega nekdanjega najboljšega vojskovodje, nego ukazal jo je dati dvornemu maršalu.

Kacjanarjev brat Jakob se je potrudil, da je dobil od Zrinskih njegovo truplo in je pokopal v samostanski cerkvi v Gornjem Gradu. Na njegovem grobu je izdolbena podoba pravljice o lisici, ki je bila povabila štokljko na pojedino in ji potem vrat zavila. Zraven stojite dve kači, od kterih je ena potegnjena skoz človeško črepijo, druga pa se ovija

okoli obeh. Kači imate človeški glavi, ki spominjate na obraze priliznjenih Zrinskih. Napis na Kacjanarjevem grobu se glasi v slovenskem prevodu: Plemenitega gospoda Ivana Kacjanarja, barona v Kacensteinu in Begunjah podoba, ki je tako tužno umrl v Kostanjici na Hrvatskem l. 1538 dne 25. oktobra v 48. letu svoje starosti.“ Zraven njega leži pokopan njegov brat Jakob, ki je umrl 28. januarja 1540.

Kacjanar je zapustil mater vdovo Uršulo Herberstein, potem tri sinove, ki so bržkone mladoletni pomrli, ker se o njih nič ne vé, in hčer Školastiko, ki se je omožila z baronom Ulrikom Ejeingom. Tej hčeri je prepustil kralj za dedščino in doto od vsega velikega posestva in bogastva samo Stari grad in 20.000 gold., vse drugo je za-se pridržal.

Tako je končal svoje življenje glasoviti slovenski junak. Hrepenel je po visoki časti, slavoželjnost pa ga je zapeljala na polzka pota. Spočetka najzvestej služabnik svojega vladarja postal je pozneje skoraj njegov izdajalec, ali vsaj velik njegov nasprotnik. On sam ni bil toliko kriv, nego okolnosti in pa na dvoru vplivna stranka so ga k temu prisilile. Zgodovina ga ne more obsojati, nego samo pomilovati. Vsem pa ostane svarilen primer, kako se je treba slavoželnosti varovati.

posmehujejo. Ko bi jih finančna oblast ali glavarstvo s prisego prijelo, bilo bi vse drugače, zvedela bi se resnica in odpravila bi se krivica, ktera se nam sedaj godi. Slavna trgovinska zbornica ravno kar predlaga skupine za razne obrti, kakor sem se iz „Slovenca“ prepričal, skupine ali zadruge za vinske točarje brez potenta in daca, ki po 24 kr. vino točijo na drobno, pa nisem še nikjer čital! Ali je morda slavna trgovinska zbornica na to obrt nalašč pozabila, ali pa jo morda ni za vredno smatrala, da bi jo med dopuščane obrti nvrstila? Kaj?!

Križovo poleg Kostanjevice, 13. sept. (Banka „Concordija“. *Kolera.*) Svoji k svojim je načelo, ki se že dalj časa premetava po slovenskih in slovanskih časopisih in da se izpelja s svojimi posledicami, bi utegnil spametovati marsikterega rojenca slovenske matere, lepoticenega z nemškutarskim pavovem perjem. Ni prav ali vsaj ne pametno, da svoje s krvavimi žulji zaslužene novce nosimo tujcem, kateri se potem le še z večjo predrznostjo in s toliko večjim zaničevanjem ozirajo na nas, toliko bolj nespametno v tem slučaju ravnamo takrat, kadar nas ti tuji vrh vsemu temu še ociganijo za tako težko prislužene novčice. V svarilo drugim Vam poročam en tak slučaj. V kratkem času sta v naši občini pogorela dva posestnika, oba zavarovana pri zgoraj imenovani Dunajski „Concordiji“. Prvi se je še vlekel za ostale novce, ko je že zdavno „Sl. Nar.“ o njevovem imenu prinesel inserat, zahvaljevaje se banki za točno izplačano svoto. Mogoče, da je mož v svoji kratkovidnosti njenemu zastopniku za kaj tacega dal dovoljenje, a kljub temu je storil za svojo svoto še marsikteri korak, ne oziraje se na to, da si je banka sama odtrgala zavarovalnino za več let naprej; mogoče da ima banka statute take; vsekako je lahko vzeti asekuranco za poslopje, ktero še ne stoji, in se še za gotovo ne vé, bode li kedaj stalo ali ne. — Hujši je drugi slučaj. Posestnik je bil zavarovan za 300 gold.; pogorel je do tal, da mu je ostalo samo nekoliko osmojenega zidu, toda potegnil je od zavarovalnice samo nekaj čez 140 gold., toraj ne popolnoma polovice. In zakaj? Došli zastopnik iz Beča je li zvedenec ali ne, ne znam, je škodo samo toliko cenil in toliko se je izplačalo, se vé z vtrganjem zavarovalnine za nekaj let naprej, če tudi hiša menda ne bo stala nikdar več. Na pritožbo da ako bode banka tako ravnala, se ne more priporočati, dojde iz Beča prevzetni odgovor: Mi ne potrebujemo nikakoršnega priporočila, držaje se načela: „Stori prav, ne boj se nikogar!“ S tem je bila reč končana in zavarovanec se je obrisal za pol drugi sto gold. To goli faktum. Dovolili bi si sl. banki le par vprašanj. Ona se ponaša s svojimi „prav“. Je li prav, ako ona prejema dividendo za 300 gold., o priliki nesreče pa še polovice ne izplača? Ako se izgovarja s tem, da škode ni več, da poslopje ni bilo več vredno, kako pa da ona ni tega vedela poprej, dokler je pobirala denar? Saj imamo doma prisežene cenilce, in cenitev ne bi stala Bog zna kaj. In vzemimo nasprotni slučaj, da je ponesrečeni zavarovan za manj, nego je njegovo posestvo vredno, bi li tudi po tem dala ceniti tako, in poplačala vso škodo? Vsaj dosledno bi bilo tako. Dovolite nam o tem dvomiti, dokler ne doživimo kaj tacega. V novejših časih v več krajih na hišah nahajamo tudi drugo Dunajsko zavarovalnico, a ime ni povedano, tudi še nisem slišal, ali tudi tako računa in ima tudi take pojme o „prav“, a eno je gotovo, da v obeh slučajih slovenski novci romajo v tuje nemške žepe. Čudimo se, kako da banka „Slavija“, ki je vendar domač ali vsaj slovanski zavod, in, kakor smo že večkrat čuli, tudi reelna, da ona svojih perut ne stegne malo bolj tudi po Dolenjskem in se malo bolj ne potruži; „Concordija“ ji pot dobro pripravljala.

Po napisu o koleri bodele morebiti mislili, da imamo kolero že pri nas, a vse drugo popred, zdravi smo, kakor le kedaj. Imamo pa zato strah pred kolero in že to nam dela preglavico. Za vsakteri slučaj je došlo od zgorej povelje, da ima biti za bolnišnico pripravljena prostorna in zračna soba. Temu menda ni oporekati, previdnost je povsod na mestu. V začetku je bila za to namenjena in odločena šola, kar je menda tudi po vsem pametno in tudi naravno, kajti je občinska lastnina, večjidel posebno v novem modernem veku največja soba v občini, in za slučaj bolezni gotovo tudi vsikdar prazna. A dojde naenkrat prepoved in zapoved, da šola se v ta namen ne sme rabiti (kako pa je v časih bilo?), za to se mora preskrbeti drugo pri-

merno poslopje, se vé, da dovolj prostorno in zračno. Za Boga svetega, rekel bi Dolenjec ob hrvatski meji, kje jo vzeti. Tukaj se ne stavijo hiše, da stojé prazne, še te, ki so, so navadno male, z ljudmi prenapolnjene beznice. Gosp. župan se nahaja gotovo v zadregi, iz tal pribobnati bolnišnice ne more; drugih ljudi iz njihove lastnine poditi menda tudi nima pravice. Kaj storiti? Vložil je oporeko na sl. okrajno glavarstvo, da druge pripravne sobe ni, naj se v to privoli šola; a došlo mu je drugo povelje, biti mora, mogoče ali nemogoče, je vse eno. Pač bi bilo svetovati, kar se je že tolikokrat povdarjalo, naj se vladni krogi nekoliko ozirajo na djanske razmere po deželi, poslušajo tudi mnenje pametnih mož; prihranili bi si marsikako nezadovoljnost med ljudstvom ter si ne spodkopavali lastne veljave, za kar posebno dandanes čas ni vgođen.

Pisal bi Vam o tem oziru še marsikaj, tako o iskanji trtne uši i. dr., a bojim se, da bote gosp. vrednik vse skupaj vrgli v koš, da se izognete drugim sitnostim, in potem je črnilo in papir zastoj, kakor že en parkrat, zato rajši molčim.

Domače novice.

(Dnevni red II. seje deželnega zbora kranjskega), kateri bode jutri 16. septembra ob 10. uri dopoludne: 1. Branje zapisnika o I. deželno-zborni seji dne 9. septembra l. 1884. 2. Naznanila zborničnega predsedstva. 3. Priloga 21. — Vladna predloga z načrtom deželne postave o spuščanju zasobnih žrebcev za konjsko plemenitev. 4. Priloga 17. — Poročilo deželnega odbora o volitvi deželnih poslancev: a) jednega poslanca v volilnem okraji kmetskih občin Postojna-Senožeče-Bistrica-Lož; b) jednega poslanca za mestni volilni okraj Kočevje-Ribnica; c) dveh poslancev iz volilnega razreda veleposestva. 5. Priloga 14. — Poročilo deželnega odbora gledé agrarnih razmer na Kranjskem. 6. Priloga 16. — Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun deželnega zaklada in njegovih podzakladov za l. 1885. 7. Priloga 20. — Poročilo deželnega odbora, zadevajoč odobrenje občinskih priklad. 8. Priloga 22. — Poročilo deželnega odbora gledé vpeljave taks za ogledovanje živine pri izdavanji živinskih potnih listov. 9. Ustno poročilo finančnega odseka o sledečih peticijah: a) odbora „Glasbene Matice“ za podporo; b) šolskega vodje Janeza Lapajnetu v Krškem za podporo za šolsko-literarno dela; c) Pavle Vukotičeve, ranocelniške sirote, za miloščino; d) šolskega odseka obrtniške šole v Kočevju za podporo; e) Jere Kumarjeve, vdova paznika prisilne delavnice, za rejni donesek svoji hčeri Jozefi; f) Marije Statinove, učiteljske vdove, za povekšanje pokojnine; g) učiteljske sirote Lucije Schott za daljno dovoljenje miloščine; h) Marjete Junčeve, učiteljske vdove, za miloščino in rejne doneske; i) Katarine Krombholčeve, učiteljske vdove, za povekšanje miloščine; k) Karoline in Ane Malenšekove, učiteljskih sirot, za podaljšanje miloščin; l) Karoline Hočvarjeve, učiteljske vdove, za miloščino; m) slikarja Josipa Petkovška za podporo; n) podpornega društva na višji kmetijski šoli na Dunaji za podporo; o) podpornega društva (Asilverein) na Dunajskem vseučilišču za podporo. 10. Ustno poročilo finančnega odseka o § 7. marg. št. 1., 2., 3., 4. deželno-odbornega letnega poročila, zadevajoč deželni muzej. 11. K prilogi 5. — Poročilo finančnega odseka o računskem sklepu zaklada prisilne delavnice za l. 1883. 12. K prilogi 6. — Poročilo finančnega odseka o računskih sklepih dobrotelnih zakladov za l. 1883.

(Ponočni mir) je lepa reč, kjer ga imajo; škoda, da ga v Ljubljani po nekterih ulicah ne poznamo. Sinoči, v nedeljo večer, trajalo je upitje po kolodvorskih ulicah in sv. Petra cesti do pol dveh čez ponoči; vriš je bil tolik, da nihče ni mogel spati. Kaj pa gospod mestni odbornik, kateri tudi tu stanuje, ali nič ne čuje? Njegov glas v mestnem odboru gotovo ne bo glas vpijočega v puščavi, ako se on malo pobrini za nočni mir v tem delu mesta. Sicer pa davkoplačevalci odločno zahtevamo mirú, drugače bi bili prisiljeni iskati si pomoči po drugi poti.

Več davkoplačevalcev.

(Mesarski most in sejm.) Resnica je, da mesarski most je že dolgo časa popolne poprave bil potreben; a resnica je pa tudi, da je sedanje popravljanje tako neprilčno, kolikor le mogoče. Mar li bi ne bili mogli pred začetki most popravljati, da bi bil do danes že popravljen? Tako so ga pa pričeli

pretekli teden razdirati in zopet graditi, da je v semnji ravno najbolj razdrt in vsemu blagu zaprt. Komaj da posamezni pešči sem ter tje pridejo. Če že ni več bilo varno z vozovi čez most, naj bi ga bili zaprli voznikom, a peščem naj bi bil ostal odprt. Zdaj je pa ravno tisti most, ki je v središču mesta in za sejmarje najbolj potreben, na smajni dan zaprt. Ljubljana mora zmirom kaj posebnega imeti!

(Današnji veliki jesenski somen) je bil jako živahen gledé ljudi, manj pa se je prignalo govedi, kakor sploh druga leta o Križevem v Ljubljano. Kupčija je bila za vole jako jalova, mnogo boljša za krave, ktere so se prodajale po 70 in 80, s teletom pa celó po 120 gold. Izvrstna pa je bila kupčija z žrebeti, kterih so veliko prignali in jih vse skozi lahko in dobro prodali. Cena jim je bila primerno visoka po 100 in 120 gold. Najlepše žrebe Ingličeve iz Skaručine prodal je gospodar za 153 gold. Manj živahno pa je bilo popraševanje po starih konjih, za ktere se ni nikdo posebno zanimal. Prediva je bilo tudi precej in to precej čednega.

(Predrznost.) Sinoči „sposodili“ so si ponočnjaki v Spodnjem Kašlju v Liparjevem hlevu konja, s katerim so se celo noč okoli vozili. Proti jutru gospodar zapazi, da konja ni doma in pazi od kod bo prišel. Še preden se je svitalo prižene ga ponočnjak, ki je moral pa jako dober nos imeti, da ga je že na vrtu spustil in zbežal, kajti gospodar čakal je ponočnjaka, da bi mu bil dal zaslužen plačilo. Na deželi je prebivalstvo zaradi predrznosti fantalinov, ki ni že več tolišna da bi jo človek prenašati zamogel, res pomilovanja vredno. Samo si pomagati ne sme, drugače taistega takoj zaprejo, če pa tožiti gré, zanikržež k večem 10 do 12 ur zapora dobi, zato pa potem, ko se iz zapora povrne tistemu, ki ga je ovadil toliko razbije, da se vsak dvakrat in trikrat premisli, preden gre k sodnji. Kedaj bo bolje? Kje je bivši okrajni glavar Pakj?!

(Vožnja z velocipedi) po mestu lepo napreduje. V dolgih ulicah se zopet vozi nek mlad človek in spravlja otroke in odrasle v nevarnost. Tudi po Križevniškem trgu se neki gospodje radi producirajo po dveh kolesih. No, pa vsaj se je jeden že nekaj polomil, morda da zdaj druge tudi pamet sreča. Želeti bi bilo!

(G. Kleeberg in njegova soproga), posestnika zverinjaka pod Tivoli, peljala sta se v četrtek v Trst na sprehod in po opravi. Nazaj gredé sta oba zaspala. Probudivši se vpraša g. Kleeberg, če so že v Ljubljani, ko je vlakovo piskanje proti postaji čul. „Kje je že Ljubljana,“ pravi sopotnik, „to je že Maribor!“ Da iznenadenje ni bilo ravno najprijetnejše, radi verujemo. Najbrž, da sprevoznika g. Kleeberg zato ni pohvalil ali ga bogato obdaroval. Sicer je pa popotnik vsak sam za-se odgovoren, da na pravi postaji izstopi.

(Diurnista) išče c. kr. okrajna sodnija v Kostanjevici za mesečno plačo 24 gold., ktera se mu tudi na 27 gold. lahko zviša pri sposobnosti. Prošnje do 20. septembra 1884 na c. kr. okrajno sodnijo ondi.

(Blagoslovljenje zastave Goriškega slovenskega podpornega društva), ktero je bilo na 5. dan meseca oktobra napovedano, je c. k. okrajno glavarstvo v Gorici prepovedalo, ne da bi bilo naznanilo prave vzroke. Sluti se, da se menda boji kolere v bližnji Italiji, ktero bi blagoslovljenje zastave naše potegniti utegnilo.

(Kakošni so c. k. šolski nadzorniki po Štajarskem) poroča „Südst. Post“, iz ktere posnamemo, da se je c. k. okrajni šolski nadzornik Ambrožič v Braslovčah jako razžaljivo obnašal. Ondi so imeli namreč na 23. avgusta učitelji svojo konferenco. Pri tej je Ambrožič napadal „Slov. Gospodarja“ in ga je „Verdummungsblatt“ imenoval. Na trgu razžalil je javno slovenske volilce, ki so svoje glasove g. prof. Žolgarju namenili, češ, da se Slovenci sedaj lahko veselé, ker jim ne bodo morilec čuvana obesili; kajti kedar pride venkaj, ga bodo lahko za poslanca v deželni zbor volili! Če je vse to res, se sme pač prašati: Je li res c. k. šolskemu nadzorniku brez kazni tako govorjenje dovoljeno?

Razne reči.

— Profesor dr. Gaetano Amoroso v Neapolji izumil je novo zdravilo, ki je kolero kos. Kolikor je do sedaj še bolnikov na ta način ozdravljaj, še vse je rešil. Ozdravljevanje je čisto priprosto.

Dr. Amoroso brizga namreč bolniku alkalično vodo pod vrhno kožo (epidermis) ter je na ta način rešil življenje generalu Mezzacapo, pekinji Vatet in še več drugim.

— Silni viharji divjali so minuli teden po Ameriki v Minesoti, Viskonsinu in Ajevi, ter so napravili grozno veliko škodo. Mesto Cheaslake je razsuto popolnoma in število mrtvih je veliko.

— Sožiganje mrtvih v Gradci. V Gradci se je sestavil odbor, čegar naloga je osnovati društvo za sožiganje mrtvih. Sožgan bo tisti, kateri bo sam želel. Cerkveni obredi se bodo baje pridržali.

— K ogrskim razmeram. „Narod. Nov.“ pišejo: V mestu Beregras je štirirazredna ljudska šola za dečke in petrazredna za dekleta; obe šoli vzdržuje država. Lansko leto je bilo v prvi šoli 104 judovskih in le 4 kršanski otroci; v drugi je pa bilo 108 judovskih in le 5 kršanskih deklet.

— Ne norčuj se z božjimi rečmi. „Čeh“ piše: V Chrudimu na Českem je popravljal hišni gospodar svojo hišo. Vzunaj na steni je bil Kristus na križu, pod katerim so ljudje prižigali lučico. Steno so hotli pobeliti, zato so sneli tudi križ. Hišni gospodar je pa dejal delavcem: Križ je ves zaprašen, zato ga več ne pustim obesiti na steno, marveč ga bom prodal. Delavci so gospodarja prosili, naj tega ne stori, in če hoče v resnici drugi križ, ga hočejo sami hupiti; a gospodar ni tega privolil, ampak je križ prodal za 60 kr. To se je zgodilo zjutraj. O poludne je pa zadel gospodarja mrtvud, in zdaj leži brez vse moči; roke in noge so mu odrekle, rad bi umrl, pa ne more.

— Starokatoliški „škof“ Herzog je bil imenovan za rektorja Brnskega vseučilišča. Brez prepira pa tudi ni bila izvolitev. Herzog je bil prisiljen odpovedati se fari in odreči se vsej nadi na — ženitev. To mu ni bilo tako težko, kakor bi si kdo prvi trenutek mislil, ker bogata vdova, katero je mislil Herzog vzeti — ga več ne mara.

— Čemu so prostozidarjem cerkve? To kaže najnovejšo postopanje sedanjega laškega kralja, ki je odločil slovečo kapelo sv. Pavla v Kvirinalu za shrambo vencev, napisov in trakov, ktere so pobožni novodobni romarji položili letos na grob Viktorja Emanuela, ki je vzel Rim nepostavno njegovemu pravemu posestniku rimskemu papežu. Sv. Oče protestirajo proti tacemu oskrnjenju, pa Humbert, ki še hoče veljati za katoličana, se ne zmeni zato. Svoje ime ima kapela od svojega ustanovnika Pavla V. (1605—1621). V nji so bili zvoljeni papeži Leon XII., Pij VIII., Gregor XVI., in Pij IX.

— Zgled protestantskega misijona. Časniki poročajo: „Hermansburški misijon, katerega vodi pastor Harms je na konci. Ta „blagi“ razširjatelj protestantske vere je v svoji gorečnosti za nove ovčice napravil na misijonsko posestvo v Hannoveru 86.745 mark dolga, na druga posestva pa še več. Radi nezposnega dolga je vse daljše delovanje nemogoče. Šest misijonarjev je bilo odstavljenih, ker so na preveč nekršanski način kršanstvo razširjali.“ Kaj ne, lepo poročilo iz protestantskih misijonov! Kaj ko bi se katoliški misijonar v zapravljivosti tako spozabil, ali bi judovski listi kričali in ga zasramovali! V tem slučaju pa vse molči.

— Velikanski most. Na Turinski razstavi je bil načrt velikanskega mostu, ki bi imel spajati Italijo z otokom Sicilijo. Po načrtu bi se moral most postaviti med mestoma Ganzirro in Kapom del Pezzo, kjer znaša mersinska morska ožina 4 kilometre, globina pa 110 metrov. Na drugem kraju je ožina sicer krajša, pa morje je tam globoko 159 metrov. Na mostu bi bila dva železnična tira in eden za navadno vožnjo. Most bi imel sloneti na velikanskih stebrih, ki bi bili 1000 metrov drug od drugega. Podlaga stebrom naj bi bili velikanski kosovi iz granita, ki bi se spustili 110 metrov v morje. Nadmorski del stebra bi moral biti tudi iz granita, most sam pa iz samega jekla.

— Kaj novo znamenje vseh ver, ki so se ločile od Rima je neprestani razkol in neednost. To se kaže tudi še posebno na Ruskem. Znano je v koliko sekt je ločena vera rusko-pravoslavna. Vse te ločine se smrtno sovražijo med seboj. Nekaj jih je že precej starih, druge so pa iz novejših dob; vsa vladna moč jih ne more zatreti. Svoje korenine imajo te ločine v ondotnem plemstvu, ki si iz samega dolgega časa izmišljuje vedno nove verske nazore. Tako ni bil znani romanopisec grof Tolstoj, ki je spisal romana „Vojska in mir“, „Ana Karenin“, nič več zadovoljen s staro vero. Spisal je brošuro „Spoved“, v kateri razvija svoje nazore o kršanstvu in njegovih postavah in zahtevah. Ker ima ta katekizem marsikaj vsaj na videz dobrega v sebi, se naglo razširja in tako dobivajo Tolstojevi nazori vedno več tal. Tolstojeva verska stranka se tako loči od drugih pravoslavnih in je že tako mnogoštevilna da je smemo smatrati za posebno versko ločino v pravoslavju. V katoliški cerkvi bi bilo kaj takega nemogoče, ker je edina. Neednost pri raznih cerkvah, ki so se odtrgale od skale sv. Petra in Rima je najboljšje znamenje, da niso prave.

Telegrami.

Skierniewicze, 15. sept. Včeraj dopoldne došla sta Giers in poslanec Lobanov. opoludne velika kneginja Marija Pavlovna. Spre-

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jerič**.

stvo cara, carice in veliko-knezov prišlo je zvečer ob 7. uri. Pešci na kolodvoru sprejeli so cara s hurá-klici. Navzoči na kolodvoru so bili: Lobanov, Wielopolski, plemenitašnje iz okolice z otroci vred. Ob velikem slavoloku stalo je 800 kmetov in kmetie v narodni noši. Starešine podali so caru kruha in soli in so ga navdušeno sprejeli. Kolodvor je razsvetljen.

Rim, 14. sept. Včeraj je v Neapelji bilo 642 bolnikov in 348 mrličev za kolero. V Špeciji imeli so 38 bolnih in 28 mrtvih.

Neapelj, 14. sept. Minister Mancini dobil je kolero. Kakor se čuje mu je že odleglo.

Neapelj, 15. sept. Kralj je odšel včeraj preko Rima v Florenco in so ga povsod slavnostno sprejemali.

Neapelj, 15. sept. Kolera pojema.

Tuji.

13. sept.

Pri **Matiči**: Dr. Ludovik pl. Geiter, c. k. dvorni tajnik, z družino, z Dunaja. — T. pl. Latour, zasebnik, z Dunaja. — Karl Löwy, trg. potovalec, z Dunaja. — Karolina Mussil, iz Brna. — Anton Poper, zasebnik, iz Gorice.

Pri **Stonu**: Leon Magyar, W. Conradt in S. Rulka, trg. potovalec, z Dunaja. — Amalija Lebitsch, soproga c. k. majorja, s sinom, iz Celovec. — M. pl. Terbuhovič, c. k. major. — And. Kocjančič, posestnik, iz Podgore.

Pri **Bavarskem dvoru**: Beer, zasebnica, s sinom, iz Obatije. — Franc Spazapan, konjski kupec, iz Gorice. — And. Pierotti, konjski kupec, Kormin. — Janez Hren, moker, z družino, iz Ljubljane.

Pri **Avstrijskemu caru**: Franc Peppernig, mestni vradnik, iz Sarajeva. — Matevž Plausak, posestnik, iz Trbovelj.

Umrli so:

10. sept. Marija Oven, delavčeva hči, 7 let, Poljanska cesta št. 18, Meningitis.

11. sept. Franca Bergant, uradnikova hči, 4 leta, Križevniške ulice št. 9, oslabljenje. — Ana Valentin, kajzarjeva hči, 2 leti, Plovec št. 33, davica.

12. sept. Alojzij Osredkar, čevljar, 29 let, Poljanska cesta št. 56, je naglo smrti umrl ter bode uradno pregledan. — Marija Železnikar, delavčeva hči, 5 dni Križevniške ulice št. 9, oslabljenje.

V bolnišnici:

11. sept. Helena Koritnik, gostija, 70 let, vsled vodenice.

V vojaški bolnišnici:

11. sept. Jožef Hamčar, umirovljeni vojaški pek, 69 let, vsled pljučnice.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

15. septembra.

Papirna renta po 100 gld.	80 gl. 75 kr.
Sreberna	81 " 75 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	104 " 90 "
Papirna renta, davka prosta	95 " 80 "
Akcije avstr.-ogerske banke	849 " — "
Kreditne akcije	298 " 50 "
London	121 " 65 "
Srebro	— " — "
Ces. cekini	5 " 78 "
Francoški napoleond.	9 " 68 "
Nemške marke	59 " 65 "

Od 13. septembra.

Ogerska zlata renta 6%	122 gl. 50 kr.
" " 4%	92 " 35 "
" " papirna renta 5%	88 " 85 "
Akcije anglo-avstr. banke	200 gld. 105 " 75 "
Länderbanke	59 " — "
avst.-oger. Lloyd v Trstu	550 " — "
državne železnice	302 " 30 "
Tramway-društva velj. 170 gl.	209 " 75 "
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124 " 25 "
" " 1860	500 " 134 " 25 "
Državne srečke iz l. 1864	100 " 170 " — "
" " 1864	50 " 169 " 50 "
Kreditne srečke	100 " 176 " 75 "
Ljubljanske srečke	20 " 23 " — "
Rudolfove srečke	10 " 18 " 75 "
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108 " 30 "
Ferdinandove sev.	105 " 50 "
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	105 " — "

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 58 kr., — domača 6 gl. 60 kr. — Rž 5 gl. 75 kr. — Ječmen 4 gl. 62 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 44 kr. — Turšica 5 gld. 28 kr. — Oves 2 gl. 96 kr.

Kupujem in plačujem po najvišji ceni **krompir, fižol, vsake vrste želišča, kakor orehovo perje in luščine, norice, češminovo lubje, od korenin in od palic i. t. d., ježice, suh želod, žir ali bukvice.** (1)

Josip Levec,

trgovca na Sv. Petra predmestji pri mesarskem mostu.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl. po pošti 5 kr. več.

Jurjev koledar

za leto 1885

bode izdalo

vredništvo „Jurja s pušo“.

Obsegal bode do 200 strani z ilustriranimi humoreskami, šaljivim berilom in inserati od zadej, kateri se bodo po nizki ceni računali za celo ali pol strani. Izšel bode prve dni decembra t. l., cena mu bode samo 50 kr. Naročnina naj se pošilja vredništvu „Jurja s pušo“ v Trst. (3)

J. pl. Trnkóczy,

lekar „pri zlatem samorogu“,

priporoča in razpošilja s poštnim povzjetjem

Marijaceljske kapljice

za želodec,

kterim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten vseh pri vseh boleznih v želodec in so neprekosljivo sredstvo zoper: mankanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodec, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezní na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo. 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gl., 5 tucatov samo 8 glod.

Svarilo! Opozarjamo, da se tiste istilite Marijaceljske kapljice dobivajo samo v lekarni pri „Samorogu“ zraven rotovža na Mestnem trgu v Ljubljani pri J. pl. Trnkóczy-ju. Razpošiljava se le jeden tucat.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču,

je odločno najboljšje zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, oteklino, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stoječim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkóczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezní na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezvspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr. ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vseh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezní priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpriseričnišo zahvalo, zvsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(24) posestnik v Šmarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izborno zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne oteklino. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice,

c. k. priv.,

ne sme bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpjenih udih, skazenem želodec, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoje s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoje.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dečole izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.